

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

30 MARS 1999

Projet de loi modifiant le Code d'instruction criminelle et l'article 27 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en vue de rationaliser la procédure devant la cour d'assises

Procédure d'évocation

AMENDEMENTS

N° 1 DE M. BOUTMANS

Art. 20

Remplacer l'alinéa 2 de l'article 319 proposé par ce qui suit :

« Les juges, les jurés, le ministère public, l'accusé et la partie civile ont la même faculté, mais doivent demander la parole au président. »

Justification

L'audition des témoins sera plus directe si les parties peuvent interroger elles-mêmes les témoins. Le président conserve évidemment le pouvoir d'interdire certaines questions. Le texte correspond à ce qui est proposé par le professeur Vandeplas (rapport de la commission de la Justice de la Chambre, p. 38).

Voir:

Document du Sénat:

1-1267 - 1998/1999:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1998-1999

30 MAART 1999

Wetsontwerp tot wijziging van het Wetboek van strafvordering en van artikel 27 van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde de rechtspleging voor het hof van assisen te stroomlijnen

Evocatieprocedure

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEER BOUTMANS

Art. 20

Hettweedelid van het voorgestelde artikel 319 vervangen als volgt:

« De rechters, de gezworenen, het openbaar ministerie, de beschuldigde en de burgerlijke partij hebben hetzelfde recht, maar moeten aan de voorzitter het woord vragen. »

Verantwoording

Het verhoor van getuigen zal directer worden, als de partijen de getuigen zelf kunnen ondervragen. De voorzitter behoudt uiteraard zijn bevoegdheid om bepaalde vragen te verbieden. De tekst stemt overeen met wat voorgesteld was door professor Vandeplas (verslag Kamercommissie Justitie, blz. 38).

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-1267 - 1998/1999:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Nº 2 DE M. BOUTMANS

Art. 22

Au 2e de cet article, remplacer les mots «à la requête des accusés» par les mots «à la requête de l'accusé ou de la partie civile».

Justification

La partie civile peut, elle aussi, faire citer des témoins et il est logique qu'elle soit mise sur le même pied que les accusés, au cas où le président ne jugerait pas souhaitable de convoquer ces témoins. Telle était également la suggestion du professeur Vandepolas (rapport de la Chambre, p. 39).

Nº 3 DE M. BOUTMANS

Art. 26bis (nouveau)

Insérer un article 26bis nouveau rédigé comme suit :

«Art. 26bis. — L'article 340 du même code, abrogé par la loi du 15 mai 1912, est rétabli dans la rédaction suivante :

Art. 340. Le ministère public, l'accusé et la partie civile peuvent, par la voie d'une conclusion motivée, poser d'autres questions ou des questions supplémentaires se rapportant à des faits qui ont résulté des débats et qui, soit constituent une circonstance aggravante, soit sont de nature à entraîner la requalification du fait incriminé.

Le président statue et, s'il refuse la question proposée, il fait connaître les motifs de sa décision. »

Justification

Les questions qui seront posées sont essentielles pour le verdict du jury. Les parties doivent donc avoir la possibilité de proposer des questions, ce qui accroîtra la qualité des débats. En pratique, il en va d'ailleurs ainsi, mais il est souhaitable de le prévoir expressément dans la loi et, en outre, d'imposer un minimum de justification. En ce qui concerne les causes d'excuse, l'article 339 dispose déjà que la question doit être posée lorsque l'accusé a invoqué une excuse.

Nº 4 DE M. ERDMAN

Art. 1^{er}bis (nouveau)**Insérer un article 1^{er}bis nouveau rédigé comme suit :**

«Dans le livre II, titre II, chapitre premier, du Code d'instruction criminelle, l'alinéa premier de l'article 217 est remplacé par ce qui suit :

Nr. 2 VAN DE HEER BOUTMANS

Art. 22

In het 2e van dit artikel de woorden «op verzoek van de beschuldigde gedaan, komen te zijnen laste» vervangen door de woorden «door de beschuldigde of de burgerlijke partij gedaan, komen te hunnen laste».

Verantwoording

Ook de burgerlijke partij kan getuigen laten dagvaarden, het is logisch dat zij dat op dezelfde voet wordt gesteld als de beschuldigde voor het geval de voorzitter het oproepen van die getuigen niet wenselijk acht. Dit was ook de suggestie van professor Vandepolas (Kamerverslag, blz. 39).

Nr. 3 VAN DE HEER BOUTMANS

Art. 26bis (nieuw)

Een artikel 26bis nieuw invoegen, luidende :

«Art. 26bis — Artikel 340 van hetzelfde wetboek, opgeheven bij wet van 15 mei 1912 wordt in de volgende bewoordingen hersteld :

Art. 340. Het openbaar ministerie, de beschuldigde en de burgerlijke partij kunnen in een gemotiveerde conclusie andere of bijkomende vragen voorstellen, die betrekking hebben op feiten die uit de debatten naar voren zijn gekomen, en die ofwel een verzwarende omstandigheid uimaken, of van aard zijn het ten laste gelegde feit anders te omschrijven.

De voorzitter oordeelt en, indien hij de voorgestelde vraag weigert, geeft hij de redenen voor die beslissing aan. »

Verantwoording

Welke vragen er gesteld worden is essentieel voor het verdict van de jury. Partijen moeten derhalve de mogelijkheid hebben vragen voor te stellen. Dit zal de kwaliteit van het debat verhogen. In de praktijk gaat het trouwens al zo, maar het is wenselijk dit uitdrukkelijk in de wet te regelen, en bovendien een minimum aan motivering op te leggen. Ten aanzien van de verschoningsgronden bepaalt artikel 339 al dat de vraag gesteld moet worden, als de beschuldigde zich op een verschoning beroeft.

Eddy BOUTMANS.

Nr. 4 VAN DE HEER ERDMAN

Art. 1bis (nieuw)

Een artikel 1bis nieuw in voegen, luidende :

«In boek II, titel II, hoofdstuk I, van het Wetboek van strafvordering, wordt het eerste lid van artikel 217 vervangen als volgt :

« Le procureur général près la cour d'appel sera tenu de mettre l'affaire en état dans le mois de la réception des pièces qui lui auront été transmises en exécution de l'article 133 ou de l'article 135, et de faire son rapport dans les cinq jours suivants au plus tard. »

Justification

Ce texte a été adopté par la commission de la Justice le 1er décembre 1998 (*cf.* les articles 2 et 3 de la proposition de loi modifiant l'article 217 et insérant un article 217bis dans le Code d'instruction criminelle, et complétant l'article 5 de la loi du 15 février 1993 créant un Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme (doc. Sénat, n° 1-1111/5, séance plénière du 10 décembre 1998).

La disposition fixe d'abord le délai dans lequel le procureur général doit saisir de l'affaire la chambre des mises en accusation.

En second lieu, en cas d'inertie du parquet général, elle permet à la partie civile de saisir de l'affaire la chambre des mises en accusation, après contrôle de la recevabilité. Il n'existe en effet aucune disposition légale imposant au procureur général de prendre des initiatives après que la chambre du conseil lui a transmis les pièces d'une affaire portée devant la cour d'assises.

N° 5 DE M. ERDMAN

Art. 1^{er}ter (nouveau)

Insérer un article 1^{er}ter nouveau rédigé comme suit:

« Dans le livre II, titre II, chapitre premier, du Code d'instruction criminelle est inséré un article 217bis, qui est rédigé comme suit :

« Art. 217bis. — Lorsque le procureur général n'a pas saisi la chambre des mises en accusation de l'affaire suivant les conditions et dans les délais définis à l'article précédent, toute partie civile peut demander, par une requête déposée au greffe de la cour d'appel, de procéder à la fixation de l'affaire devant la chambre des mises en accusation, dans le mois de la transmission des pièces par le procureur général en application de l'article 133. À moins que la constitution de partie civile ne semble manifestement irrecevable, la chambre des mises en accusation continuera à examiner, conformément aux dispositions du présent chapitre, l'affaire qui lui est soumise. »

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 4.

« De procureur-generaal bij het hof van beroep is gehouden de zaak in gereedheid te brengen binnen een maand na ontvangst van de stukken die hem zijn toegezonden ter voldoening aan artikel 133 of aan artikel 135, en uiterlijk binnen de volgende vijf dagen verslag te doen. »

Verantwoording

Deze tekst werd door de commissie voor de Justitie van de Senaat aangenomen op 1 december 1998, namelijk de artikelen 2 en 3 van het wetsvoorstel tot wijziging van artikel 217 en invoeging van een artikel 217bis in het Wetboek van strafvordering en tot aanvulling van artikel 5 van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (Stuk Senaat, nr. 1-1111/5, plenaire vergadering van 10 december 1998).

De bepaling stelt in eerste instantie de termijn vast waarbinnen de procureur-generaal de zaak bij de kamer van inbeschuldigingstelling dient aanhangig te maken.

Ten tweede verleent zij de mogelijkheid aan de burgerlijke partij, na controle van de ontvankelijkheid, bij inertie van het parket-generaal, de zaak aanhangig te maken bij de kamer van inbeschuldigingstelling. Er bestaat immers geen enkele wettekst die de procureur-generaal dwingt tot het nemen van initiatieven, nadat de raadkamer hem de stukken van een zaak die voor het hof van assisen wordt gebracht, heeft overgezonden.

Nr. 5 VAN HEER ERDMAN

Art. 1ter (nieuw)

Een artikel 1ter nieuw in voegen, luidende :

« In boek II, titel II, hoofdstuk I, van het Wetboek van strafvordering wordt een artikel 217bis ingevoegd, luidende :

« Art. 217bis. — Wanneer de procureur-generaal de zaak niet voor de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig heeft gemaakt binnen de voorwaarden en termijnen bepaald in het vorige artikel, kan elke burgerlijke partij in een verzoekschrift neergelegd ter griffie van het hof van beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling verzoeken over te gaan tot dagstelling van de zaak voor de kamer van inbeschuldigingstelling binnen de maand na de overhandiging van de stukken door de procureur-generaal overeenkomstig artikel 133. Behoudens indien de burgerlijke partijstelling kennelijk onontvankelijk lijkt, zal de kamer van inbeschuldigingstelling de aldus voor haar aanhangig gemaakte zaak verder behandelen overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk. »

Verantwoording

Zie verantwoording amendement nr. 4.

Nº 6 DE M. ERDMAN

Art. 8

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«Art. 8. — L'article 293 du même Code, modifié par la loi du 10 octobre 1967, est complété par un deuxième alinéa rédigé comme suit:

«Le procureur général, la partie civile, son conseil et celui de l'accusé sont prévenus et peuvent assister à cet interrogatoire.»

Justification

L'article 292 proposé rend l'interrogatoire facultatif. Cela n'a pas de sens, puisque, dans la plupart des cas, le président procédera à l'interrogatoire. L'amendement remplace donc l'interrogatoire facultatif par un interrogatoire contradictoire auquel peuvent assister le procureur général, la partie civile et son conseil, et le conseil de l'accusé. Ils assistent alors à l'interrogatoire, ce qui signifie qu'il n'y a pas de débat.

Nr. 6 VAN DE HEER ERDMAN

Art. 8

Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 8. — Artikel 293 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 oktober 1967, wordt aangevuld met een tweede lid, luidende:

«De procureur-generaal, de burgerlijke partij en haar raadsman en de raadsman van de beschuldigde worden verwittigd en kunnen deze ondervraging bijwonen.»

Verantwoording

Het voorgestelde artikel 292 maakt de ondervraging facultatief. Dit is zinloos, aangezien de voorzitter in het merendeel der gevallen tot de ondervraging zal overgaan. Aldus wordt de facultatieve ondervraging in het amendement vervangen door een tegensprekijke ondervraging, waarbij de procureur-generaal, de burgerlijke partij en haar raadsman, en de raadsman van de beschuldigde kunnen aanwezig zijn. Zij wonen dan de ondervraging bij, wat betekent dat er geen debat wordt gevoerd.

Frederik ERDMAN.

Nº 7 DE M. BOURGEOIS

Art. 1^{er}quater (nouveau)**Insérer un article 1^{er}quater (nouveau) rédigé comme suit :**

«Art. 1^{er}quater. — L'article 244 du Code d'instruction criminelle est abrogé.»

Justification

Voir l'article 36 du projet.

Art. 1quater (nieuw)

Een artikel 1quater (nieuw) invoegen, luidende :

«Art. 1quater. — Artikel 244 van het Wetboek van strafvordering wordt opgeheven.»

Verantwoording

Zie artikel 36 van het ontwerp.

André BOURGEOIS.

Nº 8 DE M. ERDMAN

Art. 10

Apporter à cet article les modifications suivantes :

A. Au premier alinéa de l'article 295 proposé, supprimer les mots «à moins que les parties y renoncent expressément».

B. Supprimer le deuxième alinéa du même article.

Nr. 8 VAN DE HEER ERDMAN

Art. 10

Aan dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. Inheteerstelid van het voorgestelde artikel 295 de woorden «tenzij de partijen daar uitdrukkelijk afstand van doen» doen vervallen.

B. Het tweede lid van hetzelfde artikel doen vervallen.

Justification

L'amendement est destiné à éviter que les parties ne soient incitées à renoncer aux délais.

Ce n'est pas souhaitable dans une procédure d'assises.

Si l'on fixe un délai, il faut seulement régler ce qu'il advient en cas de non-respect de celui-ci.

Verantwoording

Het amendement wil vermijden dat de partijen er worden toe aangezet afstand te doen van de termijnen.

Dit is niet raadzaam in een assisenprocedure.

Indien een termijn wordt vastgesteld, dient men enkel te regelen wat gebeurt bij de niet-naleving ervan.

Frederik ERDMAN.

Nº 9 DE MME JEANMOYE

Art. 33

À l'article 383 proposé, supprimer les mots «en cause».

Dominique JEANMOYE.

Nº 10 DE MM. BOURGEOIS ET ERDMAN

Art. 6

Au deuxième alinéa de l'article 292bis proposé, remplacer les mots «Ce pourvoi ne peut» par les mots «sans préjudice de l'article 416, deuxième alinéa, ce pourvoi ne peut».

Justification

L'article 416, deuxième alinéa, du Code d'instruction criminelle autorise les recours en cassation contre les purges des irrégularités, les omissions ou causes de nullité (article 235bis du Code d'instruction criminelle).

Comme l'article 292bis proposé dispose qu'un recours en cassation n'est autorisé que dans les cinq cas énumérés, on ne voit pas très bien si l'article 416, deuxième alinéa, reste applicable. Le présent amendement vise à rendre les choses plus claires à cet égard.

Nr. 9 VAN MEVROUW JEANMOYE

Art. 33

In het voorgestelde artikel 383 de woorden «in de zaak» doen vervallen.

Nr. 10 VAN DE HEREN BOURGEOIS EN ERDMAN

Art. 6

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 292bis de woorden «De voorziening kan» vervangen door de woorden «Onverminderd artikel 416, tweede lid, kan de voorziening».

Verantwoording

Artikel 416, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering laat beroep in cassatie toe tegen de «zuivering» van onregelmatigheden, verzuimen en nietigheden door de KI (zie artikel 235bis van het Wetboek van strafvordering).

Doordat het voorgestelde artikel 292bis stelt dat de voorziening in Cassatie «alleen» kan worden ingesteld in de vijf opgesomde gevallen, is het onduidelijk of 416, tweede lid, van toepassing blijft. Dit amendement wenst dienaangaande duidelijkheid te brengen.

André BOURGEOIS.
Frederik ERDMAN.